

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), APRIL 24, 1944

STEVILKA (NUMBER) 95

Angleži zadušili revolto posadk na grških bojnih ladjah

ALEKSANDRIJA, — 23. aprila. — Tukaj je bilo danes odkrito, da je v grški situaciji nastala nova kriza, ki so jo izzvali armadni, mornariški in letalski častniki, ki so zahtevali sestavo nove vlade. Poročilo pravi, da so sedanemu režimu lojalne čete snoči po kratki strelski bitki zavzele tri bojne ladje, katerih posadke so se uprle poveljem.

Britske bojne ladje so imele svoje topove namerjene na grške bojne ladje, odkar so se njih posadke uprle poveljem za konvojno službo in pometanje morskimi min.

Kriza je nastala 31. marca, ko je skupina častnikov prišla k tedanjemu premierju Emanuelu Tsouderosu in zahtevala njegovo resignacijo. Na prošnjo grške obzorne vlade so jih britske oblasti aretirale.

Tsouderos je 3. aprila resigniral kot premier in svetoval kralju Juriju, da imenuje na njegovo mesto Sofokleja Venizelosa. Pet dni kasneje pa je umaknil resignacijo in poskušal ostati v sedlu s starim kabinetom, toda 13. aprila je kralj zopet pozval Venizelosa, da formira novo vlado, kar se do sedaj še ni zgodilo.)

Kardinal O'Connell, starosta katoliške hierarhije, je umrl

BOSTON, 22. aprila. — Danes je tukaj umrl kardinal William O'Connell, ki je bil nadškof Bostona in starosta katoliške hierarhije v Ameriki. Bil je 84 let star. Podlegel je pljučnici.

Pokojni kardinal je bil rojen leta 1859 v Lowellu, Massachusetts, kot sin jeklarskega delavca. Po naravi je bil odločen in agresiven človek in je mnogokrat posegal v javna vprašanja. Bil je odkrit nasprotnik zakonov proti otroškemu delu in za časa prohibicije je kritiziral zakon, rekoč da je v nasprotju z nauki sv. pisma. Cesto je tudi obsojal moderno žensko modo; ob neki priliki je rekel, da ženske, ki si barvajo nohte, posnemajo divjaške navade.

Nov grob AMALIA DUŠA

Po dolgi bolezni je umrla na svojem domu Amalia Duša, rojena Justin, stara 52 let, stanujoča na 1407 E. 51 St. Doma je bila iz vasi Dobrač, fara Žiri, odkoder je prišla v Cleveland pred 34. leti. Bila je članica društva "Naprej" št. 5 S. N. P. J. Tukaj zapuša soproga Antona, sina Anthonyja, in dve hčeri Molly Kekič in Mary Lunder, ter enega vnuka. Pogreb se bo vršil iz Zakrakovskega pokopališča na glavni stan Rdečega križa. Čas pogreba še ni določen.

DAROVANJE KRVI

Članice Progresivnih Slovencek krožka št. 1 in one, katere so se priglasile, da bodo darovale kri za Rdeči križ, se opozarja, da naj bodo jutri, v torek, točno ob 9:30 uri zjutraj pred Slovenskim delavskim domom na Waterloo Rd., da se skupno odpeljejo na glavni stan Rdečega križa. Važno je, da ste točne.

Zračni blitz proti Nemčiji se od dneva do dneva stopnjuje

V soboto je bilo 4,000 zavezniških letal nad Nemčijo; 24,000 letal v akciji v teku enega tedna

LONDON, 23. aprila. — Zavezniška zračna ofenziva proti Nemčiji se je danes nadaljevala z nezmanjšano silo. Tekom zadnjih 24 ur je bilo vpriporjenih iz baz v Angliji in Italiji nič manj kot 8,000 posameznih napadov, v katerih je bilo vrženih na nacijske tarče nad 10,000 tonov bomb.

LONDON, nedelja, 23. aprila. — Predinvazijska zračna ofenziva se je včeraj nadaljevala, ko so ameriški in britski bombniki in bojna letala udarila nemški železniški center v Hammu, obrežne utrdbe v Franciji in zrakoplovna polja v Belgiji in Franciji.

Danes je bilo tukaj uradno naznanjeno, da so v pravkar zaključenem tednu zavezniške zračne sile vrgle na Nemčijo in od nacijske okupirane ozemlja 29,000 tonov bomb. V istem času je bilo nad Hitlerjevo "evropsko trdnjavo" nič manj kot 24,000 zavezniških bombnikov in bojnih letal.

Napada na Hamm se je udeležilo 2,000 ameriških bombnikov. Poročilo pravi, da so bili z napadom doseženi "zadovoljivi uspehi." Koliko letal je bilo tekom napada izgubljenih poročilo ne omenja.

HČI BIVŠEGA NEMŠKEGA KONZULA V CLEVELANDU SE JE ZATEKLA K AMERIŠKIM OBLASTIM V TURČIJI

Depeša "Associated Press" časnikaške agencije iz Ankare je snoči javila, da se je Nele Kapp, hči bivšega nemškega konzula v Clevelandu, stara 26 let, izročila v roke ameriških oblastih v turški prestolnici in da je bila poslana na varno v Sirijo.

Poročilo pravi, da je bila Miss Kapp tajnica gestapovskega šefa v Turčiji in da je njen oče sedaj nemški konzul v Sofiji v Bolgariji.

Mlada ženska baje posedala važne informacije
Dočim viri, ki so objavili po-

OKRAJNI SODNIK SAMUEL H. SILBERT

Sodnik Samuel H. Silbert je naznanil svojo kandidaturo za svoj peti termin na sodnijski okrajna Cuyahoga. Svojo javno kariero je sodnik Silbert začel leta 1911, ko ga je tedanji župan Newton D. Baker imenoval za policijskega prosekutorja. Štiri leta pozneje je bil izvoljen za mestnega sodnika, leta 1924 pa je postal okrajni sodnik. Sodnik Silbert je eden najbolj popularnih osebnosti v Clevelandu, je več in vesten sodnik in uživa zaupanje občestva. Je oženjen in staniuje na 1454 Ansel Rd.

Pogajanja za mir s Finci izjalovljena

MOSKVA, 23. aprila. — Sovjetski zunanji podkomisar Andrej Višinski je nočoj naznanil, da je finska vlada zavrnila zadnje pogoje, katere ji je stavila Rusija za sklenitev premirja. Pogajanja med Finsko in Rusijo so s tem končana.

Višinski je v tej zvezi odkril, da je 27. marca dospela v Moskvo finska delegacija, kateri je načeloval bivši premier Paasikivi in da je delegacija imela posvetovanja s komisarjem Molotovim.

STOCKHOLM, 22. aprila. — Informirani krogi v tem mestu izjavljajo, da je finska vlada zavrnila zadnje sovjetske pogoje za mir, ker so finski reakcionarji še vedno prepričani, da Nemčija morda ne bo izgubila vojne, oziroma, da se bo vojna končala s kompromisom.

Zavezniki stremijo po absolutni nadvladi v zraku

Tekom celotedenskih operacij so zavezniki v zračnih operacijah izgubili 137 letal, od katerih je bil 75 odstotkov bombnikov. Nemci, ki so bili nesposobni preprečiti napade na izbrane tarče, so izgubili 149 letal od svoje hitro kopneče letalske sile, ki je bila poslana v boj proti zavezniškim zračnim armadam.

Vsa znamenja kažejo, da hočejo zavezniki zlomiti hrbenico nacijske letalske sile in si priboriti absolutno nadvlado v zraku. Kadar bo to doseženo, bo dan signal in pričela se bo velika invazija zapadne Evrope.

Izguba vojaškega transporta odkrita; 1,359 mož rešenih

WASHINGTON, 22. aprila. — Tukaj je bilo danes naznanjeno, da je bil preteklo jesen na Pacifiku potopljen od sovražnika vojaški transport, na čigar krovu se je nahajalo 1,429 vojakov, mornarjev in mornariških topničarjev.

Izgubljenih pa je bilo samo 70 življenj. Vsi ostali, ki so se nahajali na krovu transporta, so bili rešeni od nekega drugega transporta, nekaj pa jih je pobral neki ameriški rušilec.

Brazilijska prizna avstrijsko skupino

NEW YORK, 17. aprila (O. N.A.) — Danes so poročali, da je Brazilska vlada priznala pol-diplomatski status avstrijski skupini, na čelu katere je bivši avstrijski poslanik Anton Retchek, znan po svojem prijateljstvu do Habsburgov.

Nedavno se je skupina ustanovila kot "Odbor za zaščito avstrijskih interesov v Braziliji" in je bila priznana od Brazilskega zunanjega ministrstva, ter pozval vse Avstrijce, da bi se pridružili.

Liberalni avstrijski krogi so izrazili bojazan, da ne bi akcija brazilske vlade bila uporabljena v korist nadvojvode Oto Habsburga za zopetno ustanovitev Avstro-Ogrske.

Ko je bil Retchek avstrijski poslanik v Braziliji za časa nemške okupacije njegove dežele, je izobesil kljukasti križ na poslaništvu, nakar je dobil fonde od nemških uradnikov.

Ob času svojega obiska je nadvojvoda Felix, Otov brat dojel Retcheka za osebnega predstavnika. Felix sedaj potuje po Južni Ameriki.

Poučeni Avstrijci so opisali Faccioli-Germani, enega izmed članov tega odbora, kot Stahrenbergovca, ki se je pridružil diplomatskim zborom. Putz, tudi eden članov, ima brazilsko državljanstvo. Pripombe, ki se tičejo Ret-

Ameriške čete so se izkrcale na treh točkah v severni Novi Gvineji

JUGOSLOVANI V SOVJETSKI RUSIJI

Stotnik Prišlin, načelnik štaba jugoslovanske prostovoljske edinice v Sovjetski uniji.

Badoglio je sestavil koalicijsko vlado; vse stranke zastopane

NEAPEL, 22. aprila. — Marshal Badoglio je včeraj naznanil formiranje novega kabineta, v katerem je on še nadalje ministrski predsednik in zunanji minister.

Zastopstvo v novem kabinetu ima vseh šest antifašističnih strank, ki so bile do sedaj v opoziciji.

Ministri brez portfelja v novi vladi so: grof Carlo Sforza, ki je bil zunanji minister pred prihodom fašizma; Benedetto Croce, visokoletni filozof in nekdanji član italijanskega senata; Pietro Mancini, socialist; Giulio Rodino, vodja krščanskih demokratov, in Palmiro Togliatti, komunist.

PROG. SLOVENSKE DAROVALE

Na seji v sredo večer so Progresivne Slovence krožek št. 2 odobrile, da iz blagajne darujejo po \$10 vsaki izmed sledečih organizacij: za Ruski vojni relief, za JPO.SS, SANS in Slov. nar. muzej. Članica Mrs. Markich in soprog John sta potom krožka tudi darovala \$5 za Ruski vojni relief.

PROMETNA ŽRTEV

V Charity bolnišnici je umrl Andrew Cordac, star 70 let, stantnoč na 1740 E. 19 St., kateri je bil težko poškodovan 12. aprila, ko ga je avto podrl na cesti na Superior in E. 9 St. S tem je število smrtnih slučajev vsled prometnih nesreč naraslo na 30 za letos. Ob tem času lanskega leta je bilo 34 žrtev.

HRVATSKA GOSTILNA OROPANA

Neznani zlikovci so v noči med petkom in soboto vdrli v hrvatsko gostilno Croatian Village Tavern, 1231 E. 40 St., ter odnesli \$2,100 v bankovcih, in zabojo zganja. Roparji so odtrgali ključavnico sobe in kovčega, kjer se je zganje in denar nahajal.

cheka in njegovega komiteja, niso razjasnile če se brazilske vladni krogi zavedajo njegovih zvez z Habsburgovci, ali pa kakšne avstrijske interese predstavlja ta skupna.

140,000 Japoncev izoliranih z invazijo holandske N. Gvineje

Amerikanci so se izkrcale na treh točkah na obali severne Nove Gvineje in izolirali 140,000 tisoč Japoncev. Ameriške čete so se izkrcale na obeh straneh Hollandije in v Titape. Gen. Douglas MacArthur je s operacijo dopel 500 milj bliže Filipinskim otokom, kamor se je obljubil vrniti, ko je moral od tam bežati pred zmagovitimi Japonci.

Izkrcaanje ameriških čet se je izvršilo pod zaščito mornariške letalske sile, ki nadaljuje s kritično izkrcaanje čet.

Vojaške operacije so se začele v soboto zjutraj in so se nadaljevale skozi ves dan, se glasi naznanilo z glavnega stana vojnega brodogva na Pacifiku.

Izoliranje japonskih čet v severni Novi Gvineji

Kadar se Amerikanci utrdijo na novo zavzetih postojankah v holandski Novi Gvineji, bo do zavezniške sile posedale baze, ki

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Detroit, Mich. — Dne 15. aprila je umrl John Pretnar, doma iz vasi Radolca na Gorenjskem. Član ni bil nobenega društva in tukaj ne zapuša sorodnikov.

Helen Košir se nahaja v bolnišnici, kjer je bila operirana na slepiču.

Leon in Edy Bernik, sinova Mary Bernik, sta prišla na dopust. V kratkem bo oblekel vojaško suknjo Lovrenc, njen peti sin.

Pavla Bole se je morala vrniti v bolnišnico.

Claridge, Pa. — Umrla je Rozalija Janežič, stara 80 let in doma iz Doba pri Kolovratu. Bila je članica SNPJ. Mož ji je umrl pred 27 leti. Tukaj zapuša hčer.

Slovan, Pa. — Dne 14. aprila je umrl Kazimir Miletič, rojen na Hrvaškem in član SNPJ. Podlegel je dolgi bolezni. Zapuša enega sina, štiri hčere (eno v Texasu pri vojaški organizaciji WAC), sestro, enega brata v Ohiju in več drugih sorodnikov.

Duluth, Minn. — V bolnišnici St. Mary se nahaja Jacob Petrich iz Chisholma. Podvreči se je moral operaciji, katero je srečno preстал in se zdaj dobro počuti.

Sheldon, Wis. — Dne 10. t. m. je v bolnišnici Ladysmith umrl John Vidnišek, član SNPJ. Podlegel je srčni hibi, ki ga je mučila dve leti. Pokopan je bil na narodnem pokopališču 13. t. m. Zapuša ženo, enega sina in eno hčer, ki so vsi člani SNPJ.

Bessemer, Pa. — Naglo je umrl Anton Vlah na poti od zdravnika domov. Bil je član in dolgoletni tajnik društva 97 SNPJ. Zapuša ženo.

Tacoma, Wash. — V tukajšnjih bolnišnici je umrl Vinko Lučič, rojen v vasi Zaržiči pri Kastavu v Istri l. 1893, član in ustanovitelj društva št. 403 S. N. P. J. in društva št. 246 H. B. Z. Zapuša ženo, dva sinova (enega pri mornarici) in enega brata.

Depue, Ill. — Umrla je Louisa Tomšič na posledica paralize, katera jo je mučila tri leta. Doma je bila iz Zavrača pri Stude-

se bodo nahajale bliže Filipinskim otokom kot so katere druge baze, ki se sedaj nahajajo v njihovi posesti. Mesto Hollandia se nahaja samo 1,200 milj od Davao na Filipinskih otokih.

Naznanilo z glavnega stana gen. MacArthurja pravi, da je velikopotezna operacija, izvršena z bojnimi ladjami, letali in pehoto, izolirala 140,000 Japoncev, ki so s tem postali strateško brezmočni.

Podpora mornarice je poskrbela, da so bile izgube pri izkrcaanju jako nizke.

Ashland, Wis. — Po dolgi bolezni je umrl v bolnišnici Valentin Oratch, star 69 let, član SNPJ in doma iz Zibike pri Sv. Stefanu na Spodnjem Štajerskem. Zapuša ženo in sina.

Clinton, Ind. — Dne 17. aprila je umrl Joseph Rom, star blizu 80 let in doma iz Črmošnjic pri Novem mestu. Bil je star društvenik. Zapuša več sorodnikov.

Struthers, O. — V mestni bolnišnici se nahajajo Josip Carr, Toni Lončar in Mary Poganič, člani SNPJ.

★ ★
Naši fantje-vojaki

Na dopustu iz Camp Campbell, Ky., se nahaja Pvt. Joseph Tomarič, sin Mrs. Mary Tomarič, 1251 E. 173 St. Nahaja se pri svoji soprogi na 6804 Whitney Ave., kjer ga prijatelji lahko obiščejo do srede.

SEJA ČITALNICE SND

V torek, dne 25. aprila se vrši seja Slov. nar. čitalnice v njenih prostorih, 6417 St. Clair Ave. Pričetek ob 7:15 uri zvečer. Odborniki in člani so vabljeni, da se v obilnem številu udeležijo, ker bo treba marsikaj koristnega ukreniti.

SEJA KLUBA LJUBLJANA

Jutri, ob 8. uri zvečer se vrši seja kluba "Ljubljana", v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Vabi se članstvo na polnoštevilno udeležbo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST" Urednikova pošta

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu, Kanadi in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MONARHISTIČNA PROPAGANDA

I.

Jugoslovanski monarhisti in njihove slovenske opore so postali zadnji čas zopet pecej glasni, kar utegne biti v zvezi s prihodom stotnika Borislava Todoroviča, ki je pred par tedni prišel v Ameriko, da preko glave premierja Churchilla, ki se je v februarju definitivno postavil na stran maršala Tita, apelira na državni departament Zed. držav za podporo gen. Draži Mihajloviču. Te dni so razposlali na časopise mimeografrirane kopije izjav in poročil, o katerih se trdi, da so prišle od pristašev Mihajloviča v Sloveniji. Ta poročila in izjave so zanimivi dokumenti in nekaj komentarja o njih ne bo odveč.

Poglavitne trditve pristašev gen. Mihajloviča in kralja Petra v Sloveniji so sledeče:

1. Slovenska osvobodilna fronta je izključno komunistično gibanje, čigar ideologija in taktika pa nimata nič skupnega s sedanjo Rusijo in komunizmom Stalinove šole, temveč ima svoje korenike v ideologiji Leona Trockija.

2. Voditelji Osvobodilne fronte v Sloveniji so proti temu, da bi prišlo do restoracije Jugoslavije ter se borijo za organiziranje majhne slovenske države, v kateri bodo oni vladali s pomočjo "trockističnega terorja."

3. Slovenska osvobodilna fronta je bila organizirana v aprilu 1941 in medtem ko so bile v širšem odboru takoj od začetka zastopane vse politične stranke v Sloveniji, so v izvršnem odboru sedeli izključno zastopniki komunistične stranke.

4. Osvobodilna fronta v Sloveniji ni z ozirom na svoje trockistično orientacijo samo sovražna sedanjemu režimu v Rusiji pod vodstvom Stalina, temveč je v obče anti-demokratska, anti-britska in anti-ameriška.

5. Med Osvobodilno fronto in njenimi nasprotniki je vsak kompromis nemogoč. Obe strani si lastita pravico uporabljati sredstva skrajnega terorja proti pristašem v nasprotnem taboru.

6. Opozicija proti Osvobodilni fronti sestoji iz pristašev Slovenske ljudske stranke (klerikalcev), Slovenske narodne napredne stranke (liberalcev) in Slovenske socialno demokratske stranke (socialistov), skupno zastopajo 90 odstotkov slovenskega ljudstva.

Oglejmo si posamezne trditve monarhistične propagande malo od bližje.

Trditve, da so slovenski partizani trockisti, je že na prvi pogled abotnost skrajnega reda. Danes ni nobena tajnost, da je Rusija zelo simpatična napram celotnemu osvobodilnemu gibanju v Jugoslaviji, dokaz česar je organiziranje jugoslovanskih prostovoljcev v Sovjetski uniji, ki so iz Jugoslavije prejeli prapor od maršala Tita, in pa izmenjava vojaških misij med Rusijo in provizorično vlado v Jugoslaviji. Premier Stalin gotovo ni tako naiven, da bi v Jugoslaviji oziroma Sloveniji podpiral gibanje, ki ga v Rusiji sami ne tolerira.

Zanimivo pri vsem tem je tudi dejstvo, da so "poročila" mihačlovičevskih elementov, ki so jih objavili slovenski monarhisti, na tej točki polna nepojasnjenih kontradikcij. Dočim ena teh "poročil" trdi, da so slovenski partizani "trockisti," druga zopet naglašajo, da je glasilo Osvobodilne fronte v Sloveniji že v začetku leta 1942 prerokovalo končno zmago Sovjetske Rusije in napovedovalo, da se to zgodi že v jeseni istega leta. To nikakor ne gre skupaj. Trockisti širom sveta — kolikor jih pač je — fanatično sovražijo "renegata" Stalina in sedanji sovjetski režim v Rusiji. Ako bi bili slovenski partizani "trockistični teroristi," kakor jih predstavlja monarhistična propaganda, tedaj ne bi prerokovali zmage Sovjetske Rusije, temveč delali bi na vse kriplje, da se taka zmaga prepreči.

Prizadevanje kraljevašev in mihačlovičevcev in njihovih pristašev v Ameriki, da prikažejo Osvobodilno fronto kot "trockistično gibanje," ima seveda definitiven namen. Navzlic temu, da sovražijo Rusijo in hočejo za vsako ceno preprečiti raztegnjenje sovjetskega vpliva na

Janko N. Rogelj: Slovenska pomožna akcija

Proslava 40-letnice dr. Naprej št. 5 SNPJ

V nedeljo 7. maja 1944 proslavi najstarejše in največje clevelandsko društvo Slovenske narodne podporne jednote, "Naprej" št. 5, 40-letnico svojega obstoja v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., s sledečim varietnim programom, ki se prične ob 3.00 popoldne.

Predsednik društva otvori slavnost s primernim nagovorom in oriše zgodovino društva. Predstavitve ustanovnih članov: Anton Bobek, Frank Černe, Frank Radel, Joseph Zele, Jos. Pajk (slednji je sedaj član društva št. 158) in član čarterja Josip Kalan.

Nato nastopijo: Od mladinskega krožka št. 2 SNPJ pod vodstvom predsednice Nade Zagar, Marie Rovas, ki zapoje pesmico, Rose Bajar, igra na harmoniko, Sally Ladiha igra na klarinet, Joanna Lazar igra na glasovir, Helen Hrvatin deklamira in nastopijo tudi sestrice Margaret in Elizabeth Rich in brat Frank in Phyllis Sercely.

Pozdrav sestre Josie Močnik, predsednice sestrskega društva "Napredne Slovenke" št. 137.

Josephine Levstik-Milavec in Mary Ivanusch-Grill, duet.

Josephine Levstik-Milavec, solospjev.

Mary Ivanusch-Grill, solospjev.

Frank Slejko, igra na violino.

Vse te točke spremlja na glasovir Vera Slejko-Milavec.

Odmor.

Zivo sliko uprizori V. Coff.

Ameriško himno zapoje Frank Plut in SNPJ deklamira Anica Adams-Cebul.

Fred A. Vider, glavni tajnik SNPJ, glavni govornik.

Tončka Simič, solospjev.

Frank Plut in Tončka Simič, duet, spremlja Vera Slejko-Milavec.

Duet socialistične "Zarje", na glasovir spremlja Edwin Poljsak.

Mešan kvartet Glasbene Matice: Louis Belle, Frank Plut, Emily Mahne in Caroline Budan. Na glasovir spremlja Vera Slejko-Milavec.

Louis Belle, solo.

Frank Plut, solo.

Oba spremlja na glasovir Vera Slejko-Milavec.

Kvartet Mladinskega pevskega zbora S. D. Doma na Waterloo Rd.

Zaključek.

Iz gornjega lahko razvidite, da bo program vsekakor zanimiv in bogat. Po programu se vrši prosta zabava in ples, za katerega igra Srnicov orkester.

Članstvo društva "Naprej" in ostalih društev Slovenske narodne podporne jednote v Clevelandu in okolici, ter drugih slovenskih podpornih organizacij, kakor tudi drugo občinstvo je vabljeno, da se udeleži te proslave.

Pridite, ne bo vam žal!

L. Medvešek, tajnik.

Vsem tistim, ki me vprašujejo pismeno ali ustmeno, zakaj zadnja dva meseca nisem pisal za slovensko sekcijo Jugoslovanskega pomožnega sklada, je moj odgovor sledeč:

Naša pomožna akcija je dobila pismeno prošnjo od The President's War Relief Control Board-a, ki nadzoruje vse vojne pomožne akcije v Ameriki, da naj od 18. januarja do 15. februarja 1944 ne apeliramo za denarne prispevke, ker takrat se je vršila kampanja za četrto vojno posojilo. Istotako je bila izražena želja, da naj storimo isto, ko se bo vršila kampanja ameriškega Rdečega križa, ki se je zaključila 31. marca.

Tega sem se držal, da sem bil v soglasju s preje omenjeno pismeno prošnjo.

Glavni blagajnik Leo Jurjovec mi poroča, da so bili za mesec februar sledeči dohodki:

John Habyan, tajnik lokalnega odbora št. 31 je poslal \$110.15; A. Cedilnik, blagajnik lokalnega odbora št. 34 je izročil \$75.00; Lessar Barber Shop, Eveleth, Minn., (št. 31), \$73.50; Glas Naroda naročniki, \$19.50; blagajnik lokalnega odbora št. 13, Jos. Garm, \$170.15; tajnik podružnice SANSa št. 44 Frank Praznik, \$21.70; tajnik Sansove podružnice št. 9, John Dolence, \$9.85; Joseph Durn, tajnik lokalnega odbora št. 35, Collinwood, Ohio, \$400.00; Emma Shinkus, blagajničarka lokalnega odbora št. 22, La Salle, Ill., \$200.00; in tajnik lokalnega odbora št. 33 John Vitez, \$27.50.

V mesecu marcu so prispevali sledeči:

Naročniki lista Glas Naroda, \$15.00; pevec Mr. Cukale je daroval od svojega koncerta, \$25.00; Louis Arko, blagajnik lokalnega odbora št. 48, Barberton, Ohio, \$110.00; (darovala so sledeči: S. S. društvo Domovina, \$20.00; nabrano na seji dr. Domovine, \$20.35; društvo sv. Jožefa št. 110 KSKJ, \$25.00; društva Srca Marije št. 111 KSKJ, \$25.00; in društvo sv. Martina št. 44 ABZ vsoto \$20.00); Anton Zornik, tajnik lokalnega odbora št. 40, Herminie, Pa., \$10.00; društvo št. 756 SNPJ, Newark, N. J., \$9.00; Nick Povše, blagajnik lokalnega odbora št. 12, Pittsburgh, Pa., \$20.50; Alexander Škerly, blagajnik lokalnega odbora št. 25 je poslal \$59.00; blagajnik lokalnega odbora št. 2, Cleveland, Ohio, Joseph Okorn je poslal ček za \$1000.00; John Vitez, blagajnik lokalnega odbora št. 29 je prispeval \$6.62; in Mrs. Agnes Justin, Valley, Washington, je poslala \$5.00. Dne 1. aprila je bilo v blagajni JPO,SS skupno \$70.873.34. Vseh stroškov je imel odbor sedaj samo \$79.50.

Odbor za nabrani denar kupuje vojne varčevalne bonde, katerih ima danes za vsoto \$67.345.94.

To je poročilo za dva meseca, v katerih nisem apeliral za denarne prispevke.

Brat Louis Champa, blagajnik lokalnega odbora št. 6 JPO,SS, mi poroča, da so na Elyu, Minn., nabrali denarne prispevke od hiše do hiše, in sicer pod vodstvom sedanje tajnice Mrs.

Frances Jenko. Poslal je glavniemu blagajniku že \$500.00, in nabiranje se vrši še kar naprej.

Mr. John Kershnik iz Burley, Ida., mi je poslal še februarja \$10.00. To je menda že njegov tretji ček. Tako je poslal vsoto \$7.00 Mr. Ignac Benkše iz De Pue, Ill. Mrs. Katherine Penica pa mi je poslala vsoto \$125.00 iz Klein, Montana.

Naša pomožna akcija gre svojo nemoteno pot naprej. Čas pa se približuje, ko bo potreba temeljito pospešiti naše delo, da bomo nabrali kaj več denarnih prispevkov. Konec vojne se bliža, Slovenija bo kmalu osvobodjena, in takrat bo potreba takojšnje pomoči za vse one hrabre slovenske borce: Očete, matere, fante, dekleta, otroke in starce, ki vsak po svoje branijo svojo sveto slovensko zemljo pred sovražnikom.

Nad Slovenijo brnijo sedaj tudi ameriški zrakoplovi-osvoboditelji; brnijo veselo in upajočo melodijo bližajoče se svobode in rešitve. Prihajajo od tam, kjer se rdečijo skratno-rdeče večerne zarje, a od kristalno rumenih jutranjih žarij že svetlika žarek slovenskega bratoljublja. Nova in združena Slovenija vstaja iz tisočletnega robstva in trpljenja, iz triletnega boja in umiranja. To je naša krvaveča rodna gruda, katere del smo tudi mi ameriški Slovenci.

Kaj imamo, da lahko damo v tako velikih in zgodovinskih časih. Dobro besedo, bratsko tolažbo in ameriški dolar.

Vse lahko damo, saj smo svobodni, prosti in zdravi.

Daj, brat, daj; pomagaj sestri!

Zapisnik

seje širšega odbora SANSa 8. januarja 1944

Hotel Sherman, Chicago, Ill. (Nadaljevanje)

Blagajnik Joseph Zalar nima obširnega poročila, ker je br. Kuhel predložil izčrpano poročilo in bi bila potpata časa in prostora v zapisniku ponavljati iste stvari. Pojasni finančno poslovanje; vsa izplačila se nakužejo potom čekov; ima tu bančna poročila in unovčene čeke, tako da bodo lahko nadzorniki vse pregledali. Udeleževal se je po možnosti sej izvršnega odbora in bil je v Washingtonu. Prepričan je, da so veliko storili za naš narod. Osebnost se zahvali bratu Kuhlju za sodelovanje. Izrazi globoko upanje, da se bodo tu izravnali vsi nesporazumi in da bomo odšli s te seje kot prijatelji.

FINANČNO POROČILO BLAGAJNIKA SANS

Prejemki od 14. decembra 1942 do 31. decembra 1943 \$29,000.62

Izplačila

Stanarina gl. urada	\$ 600.00
Tiskovine	243.86
Erzjavi in telefoni	157.91
Oprema pisarne	140.87
Stroški urada v Washingtonu	150.00
Plača nameščenca v uradu	1,583.19
Pisalni stroj	50.00
Jamsčina za elektriko	15.00
Napisi urada	50.00
Čiščenje urada	6.70
Poštnina	155.84
Fisarniške potrebščine	81.86
Nagrada Zvonko Novaku za delo kongresa	100.00
Vožnja in dnevnice	2,436.18
Vojni davek 20%	52.30
Davek soc. zaščite	25.53
Luč v uradu	10.28
Revije in časopisi	51.63
Knjižica "Problem of Trieste"	375.00
Mimeograph in popravila	113.76
Stroški sej—soba v hotelu	8.00
Klišeji za dr. Čokovo brošuro	15.00
Za informacije iz Washingtona	50.00
JPO, SS	238.17
Davek za zmago 5%—od uradnikove plače	14.95
Združenemu odboru južnih Slovanov	4,000.00
Prevozni stroški	1.00
2500 izvodov revije "Yugoslavia"	170.41
	10,897.45
Bilanca na banki 31. dec. 1943	\$18,055.31
Ročna blagajna nahajajoča se v gl. uradu	47.86

Skupni preostanek 31. decembra 1943 \$18,103.17

Joliet, Ill., 31. dec. 1943.

Joseph Zalar, blag. SANSa.

Poročilo brata blagajnika je vzeto na znanje z odobravanjem.

Br. predsednik ugotovi, da je br. Zalar vestno in neumorno deloval za SANS in zasluži priznanje in zahvalo.

Br. dr. F. J. Kern poroča: Težko je ugotoviti, koliko je Slovenski ameriški narodni svet — ne le njegovi izvrševalni odborniki, pač pa i člani širšega odbora in člani podružnic — storil v trajen prid slovenskega naroda. Dejstvo, je, da je S. A. N. S. edina centralizirana politična organizacija ameriških Slovencev. Če je SANS vsaj toliko uspel, da je še bolj seznanil ameriško ljudstvo in vlado s Slovenci, je že mnogo dosegel. Posamezni dobromišleči rojaki in naši časopisi bi brez te organizacije imeli pač dosti manj uspeha. Meni se zdi SANS take zgodovinske važnosti za

bodoči dobrobit slovenskega naroda, da si ne morem niti misliti, da bi z nami ne delovali pravi Slovenci vseh političnih in verskih skupin.

Poročilo, oziroma izjava brata dr. Kerna je vzeto na znanje z odobravanjem.

Odbornik br. Vincent Cainkar poroča, da je po svoji najboljši možnosti deloval, a ne vidi potrebo, da bi tu ponavljal, ker je bilo že vse podrobno pojasnjeno. Enako nimajo podatnega poročila sledeči odborniki: brata Leo Jurjovec in Frank Zaitz ter sestra Katka Zupančič. — Se vzame na znanje brez ugovora.

Častni predsednik Louis Adamič se zahvali kot predsednik Združenega odbora južnoslovenskih Amerikancev za izdatno pomoč. SANS je bil prvi z izdatnim čekom! Združeni odbor dobiva prispevke tudi od Hrvatov in Srbov. — Poročilo Etbina Kristana je napravilo nanj globok vtis. Dostavil bi le par stvari: Winston Churchill je izjavil v Kairu, da partizani zadržujejo več nemških divizij kot zavezniki v Italiji. In ruski radio je poročal 28. decembra, da so jugoslovanski partizani v oktobru in novembru utrpeli 40 tisoč izgub, kar je več kot zavezniške izgube v Italiji. In Anglija priznava, da je moskovski radio zanesljiv. — Kasneje bo še govoril.

Poročilo je vzeto na znanje z odobravanjem.

Sestra Katherine Krainz predlaga, da seja izreče priznanje izvršnemu odboru.

Br. Zbašnjak si šteje v čast, da lahko podpira ta predlog. Vsi so vršili svojo dolžnost in dosegli so krasne uspehe. Ponosni smo na naše izvršne odbornike in našega častnega predsednika Adamiča. — Predlog podpirata tudi br. Puncer in ses. Jurca.

Predlog je soglasno in z odobravanjem sprejet.

Predsednik Kristan se v imenu izvršnega odbora srčno zahvali za izrečeno priznanje.

Predsednik da besedo pravoslavnemu svečniku Strahinji Maletiču.

Br. Maletič pojasni, da je prišel na to sejo iz dveh razlogov. "Prvi: Sem srbski svečenik, ki sem izjema, ker sem na pravem potu. Večina srbskih duhovnikov je proti ciljem, za katere se SANS bori. Ostro obsojam stališče večine srbskih duhovnikov, kajti nujno potreba no je za srečno bodočnost Jugoslovanov, da vlada tam edinstvo. Prepričan sem, da bo v novi Jugoslaviji vladalo edinstvo Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov. — Drugič, smatram, da kot krščanski duhovnik moram zagovarjati bratstvo. Drugi sejejo mržnjo." V znamenju bratstva in edinstva pozdravlja navzoče in izjavlja, da bo po svojih najboljših močeh sodeloval.

(Dalje prihodnjic)

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K ZMAGI

MASCOBE IN MASTNI ODPADKI
 Prodajte vašemu mesarju

KOVINSKI ODPADKI
 Povprašajte v vaši mestni dvorani

SHRANITE STARE CASOPISE
 Pokličite PR. 6100 za odpremo

KOSTRNE SKATLJICE

— Operite jih
 — Striite jih
 — Shranite jih
 — Oddajte jih

na pristajno mesto za pobiranje

Pobiranje v Clevelandu: na vhodni strani: prvo nedeljo v mesecu; na zapadni strani: tretjo nedeljo v mesecu

ZAROČENCA

Milanska zgodba iz 17. stoletja

Odkril in pre naredil Alessandro Manzoni

Poslovenil dr. Andrej Budal

(Nadaljevanje)

"Kaj ukazuje?" je urno odvrnil don Abbondio in dvignil svoje od knjige, ki mu je ostala razprta na rokah kakor na stolcu.

"Vi nameravate," je nadaljeval drugi z grozečo in jezljivo kretnjo človeka, ki zasači kakega svojega podložnika, kako se loteva kake lopovščine, "vi nameravate poročiti jutri Renza Tramagina in Lucijo Mondello?"

"To se prav...," je s tresočim glasom odvrnil don Abbondio. "To se pravi... Gospoda gotovo poznata svet in predobro veste, kako se pleče take stvari. Ubogi kurat nima pri tem nič opraviti; mešajo med sabo svoje štrene in potem... in potem pridejo k nam, kakor bi šel človek v banko po svojo terjatev; in mi... mi smo služabniki občine."

"Ze prav," mu je šepnil razbojnik na uho, toda s slovesnim glasom povelja, "ta poroka se ne sme izvršiti, ne jutri ne nikoli."

"Ali gospoda," je povzel don Abbondio s krotkim in vljudnim

glasom človeka, ki hoče prepričati nestrpneža, "ali gospoda moja, blagovolita se postaviti v mojo kožo. Če bi stvar bila od mene zavisna... saj dobro vidita, da meni od tega nič v žep ne pride..."

"Pustimo to," ga je prekinil razbojnik, "če bi se stvar morala odločiti s čvekanjem, bi naju vi ugnali v kožji rog. Midva tega ne znava, pa tudi nočeva znati. Če človeka opozoriš... saj razumete."

"Ali gospoda sta preveč pravična, preveč pametna..."

"Ali," je prekinil zdaj drugi tovariš, ki dotlej ni bil govoril, "ali poroka se ne izvrši, drugače...," in tu je sledila krepka kletev, "drugače se tisti, ki jo izvrši, ne bo kesal, ker ne bo imel časa za to in..." spet je padla kletev.

"Tiho, tiho," je povzel prvi govornik, "gospod kurat je človek, ki pozna življenje na svetu; in midva sva poštenjaka, ki mu ne storiva nič žalega, samo če bo pameten. Gospod kurat, presvetli gospod don Rodrigo, najin gospodar, se vam ljubeznivo klanja."

To ime je zasekalo v don Ab-

Girls Manhandle "Tin Fish"

A TORPEDO IS BEING WHEELED to a submarine about to leave an English port for a tour at sea. The job of these "Wrens"—girls of Britain's Royal Naval Service—is torpedo maintenance in the workshops at this naval base. This picture shows one of their finished products starting its journey to the enemy.

The Second Air Front

Courtesy The STANDARD OIL CO. (OHIO)—18

The Battle of the Balkans is important not only for territorial gains, but also because it unites American and Russian military operations for the first time. American bombers based at Foggia provide an air arm for advancing Red armies, ripping Nazi supply and communication centers. Russian ground forces thus push forward against weakened opposition, in a united drive, one of whose chief objectives is the Ploesti oil fields. Photo shows an airfield at Foggia as it looked when the Nazis abandoned it. Americans cleared the air strips, and Liberators use this base for Balkan raids.

ni imel nobenih drugih sredstev, da bi vzbujal strah. Ne da bi bilo primanjkovalo postav in kazni radi zasebnega nasilja; postave so naravnost preplavljale deželo; zločini so bili s podrobno gostobesednostjo naštet in natanko popisani; kazni so bile blazno pretrane in če ne bi zadostovale, jih je bilo mogoče po preudarnosti zakonodajca samega in za izvrševalcev za vsak posamezen slučaj primerno zvišati; kazensko postopanje je bilo tako urejeno, da kolikor mogoče oprostila sodnika vsega, kar bi ga moglo ovirati pri izrekanju obsodbe; iz razglasov proti razbojnikom navedeni odlomki so za to kratek, a zanesljiv dokaz. Pri vsem tem ali bolje: v veliki meri prav radi tega niso vsi tisti razglasi, ki so se od vlade do vlade vedno znova objavljali in razširjali, služila za nič drugega, kakor da so napetolično oznanjali nemoč tistih, ki so jih sestavljali, ali če so sploh imeli kak neposreden učinek, so samo še pomnožili številna nadlegovanja, ki so jih prestajali radi motivcev javnega reda, ter so nasilja in prekanjenost letih še povečali. Nekaznost je bila organizirana in je imela korenine, ki se jih razglasi niso dotikali in jih niso mogli zadeti.

bondijeve misli kakor blisk, ki hipoma sredi najljutejšega nočnega viharja nejasno razsvetli, kapredmete in povečala strah. Kakor po nagonu se je globoko priklonil in rekel: "Če bi mi mogla pojasniti..."

"Oh, pojasniti vam, ki znate latinski!" ga je znova prekinil razbojnik s smehom, ki je bil napol neotesan in napol grozovit. "To opravite vi. In predvsem pazite, da vam ne uide besedica o tem opozorilu, ki sva ga vam dala za vaše dobro; drugače... ehm... bi bilo isto kakor izvršiti ono poroko. Torej, kaj želite, da sporočiva v vašem imenu presvetlemu gospodu don Rodrigu?"

"Moje spoštovanje..."
"Izrazite se jasneje!"
"... Pripravljen... Vedno pripravljen, da ubogam." In ko je izgovarjal te besede, še sam ni vedel, ali dela obljubo ali poklon. Razbojnika sta jih tolmačila, ali vsaj delala sta se, kakor da jih tolmačita v najresnejšem pomenu.

"Izborno; in lahko noč, spod," je rekel eden izmed njiju ter hotel oditi s tovarišem. Don Abbondio, ki bi bil še pred par trenotki rad dal oko iz glave, če bi se jima bil mogel izogniti, bi bil zdaj najraje nadaljeval pogovor in pogajanja. "Gospoda," je začel in z obema rokama zaprl knjigo; onadva pa ga nista več poslušala, ugrala sta pot, po kateri je bil on prišel, ter se oddaljila; pojoc siro-

vo popevko, ki je nočem prepričati. Ubogi don Abbondio je za hip obstal z odprtimi usti, kakor učaran; nato je ubral tisto izmed obeh stezic, ki je vodila proti njegovemu domu, in je mukoma prestavljal noge, ki so se mu zdele kakor od mraza otrple. Kako mu je bilo pri srcu, bo lažje razumljivo, ko povemo kaj več, kakšne čudi je bil in v kakšnih časih mu je bilo usojeno živeti.

Don Abbondio (bravec je to že opazil) se ni bil rodil z levjim srcem. Toda že v zgodnjih letih je moral spoznati, da je bilo v tistih časih v najslabšem položaju živo bitje brez krempeljev in čekanov in da on vendar ni čutil v sebi nagnjenja, da bi se dal požreti. Postavna sila ni čisto nič branila miroljubnega človeka, ki ni maral napadati in

UNSAFE at HOME

"Clarence says he's tired of this and is going after a more essential job in a war plant!"

To so bile zavetišča, to so bile predprave nekaterih slojev, ki so bile deloma postavno priznane, deloma pa so se trepele z zavidljivim molkom ali pobijale z brezuspešnimi ugovori, dočim so jih oni sloji s sebično vztrajnostjo in sofisticnim ljubosumjem uveljavljali in branili. Ta ogrožena in zmerjana nekaznjenost, ki je razglasi niso mogli uničiti, je morala seveda ob vsaki grožnji in vsaki žalitvi napenjati nove sile in izumljati nova sredstva, da se vzdrži. In tako se je v resnici tudi godilo: kakor hitro so se pojavili razglasi, ki jim je bil namen, da zatro nasilnike, so ti v svoji resniči moči iskali novih najbolj primernih načinov, da so lahko nadaljevali to, kar so razglasi prepovedovali. Razglasi so mogli sicer pri vsakem koraku ovirati in nadlegovati dobrodušnega človeka, ki je bil brez lastne moči in zaščite, kajti z namenom, da bi bil vsako brž pri rokah, da bi preprečili ali kaznovali vsak zločin, je bil vsak zasebnikov gibljaj podvržen samovolji vsakovrstnih izvrševalcev. Toda kdor je pred svojim zločinom ukrenil vse potrebno, da se je lahko pravočasno zatekel v kak samostan ali v kako palačo, kamor

(Dolge prihodnje)

Naznanilo in zahvala

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je prečiden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal naš preljubljeni in nikdar pozabljeni soprog in oče

Simon Bizjak

Blagopokojnik je umrl po dolgotrajni bolezni dne 20. marca, k večnemu počitku smo ga položili na Calvary pokopališče, dne 25. marca 1944, po opravljeni slovesni sveti maši v cerkvi sv. Vida. Doma je bil iz Rakeka.

Ob priliki smrti našega preljubljenega soproga in očeta so nam sorodniki in številni prijatelji ter znanci tako zvesto stali ob strani in nam na en ali drugi način lajšali bridke ure, zato se želimo tem potom vsem globoko zahvaliti.

Iskreno se zahvaljujemo vsem onim, ki so pokojnika obiskovali v času bolezni, ter nam stali na strani v prvo pomoč in tolažbo v najtežjih urah žalosti, ki je preminil.

Prisrčna hvala vsem, ki so darovali tako krasne vence in cvetlice, vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brade za mir in pokoj blage duše, ter vsem, ki so ga prišli pokopiti ko je ležal na mrtvaškem odru ter ga spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Našo zahvalo tudi izrekamo vsem, ki so dali svoje automobile na razpolago pri pogrebu, vsem, ki so izrazili svoje sožalje s poslanimi sožaljnimi kartami, pismi in telegrami.

Hvala lepa članom društva Loška dolina, ki so se zbrali ob krsti pokojnega in mu zapeli ganljive žalostinke v zadnji pozdrav, kot tudi članom društva Cleveland št. 126 SNPI in društva Loška dolina za udeležbo pri sveti maši, in ki so nosili krsto ter za častno spremstvo do groba.

Najlepša hvala Slov. nar. podp. jednoti za točno izplačano bolniško podporo za časa bolezni ter za hitro izplačitev posmrtnine. Javnosti priporočam za pristop v društvo Cleveland št. 126, katero je eno med prvimi, spadajoča k S.N.P.J.

Preljubljeni in nikdar pozabljeni soprog in dragi skrben oče! Zastonj Te iščejo naše solzne oči, ker Te, ki smo Te tako iskreno ljubili, ni več med nami. Bog Te je poklical k sebi in težko nam je pri srcu. V ljubezni in hvalečnosti Te bomo ohranili vedno v stadem sponinu! Počivaj v miru, v slobodni ameriški grobi!

Zalujoči ostali:

- TEREZIJA BIZJAK, soproga;
- PVT. FRANK in PVT. STANLEY, sinova;
- VERA, poročena Lawrich, hči;
- ANN, sinaha; EUGENE, zet.

Cleveland, Ohio, dne 24. aprila, 1944.

Ako iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

ne pozabite najprej pogledati v kolono naših malih oglasov!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TFM DNEVNIKU IŠČEJO... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Enakopravnosti

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVGUST ŠENOA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"No, Gabriel, Gabriel! Pritisni ga, brzđaj ga!" zakriči s hrupnim glasom Tahi, ne meneč se za kmete. Belec je bil besen, turške pasme. Kakor vrag se je vzpenjal, stopil na zadnje noge in potresal z grivo, a mladenič ga stiska z nogami, privije se mu na vrat in se prilepi nanj kakor kuščar, kakor kača.

"Dobro," zakriči oče in ošvrkne konja in sina z bičem.

"Dobro," zakliče tudi gospa Helena z okna, "le drži ga, drži, ne daj se!"

"Ta konj je tvoj?" se obrne Tahi h kmetu, ki je stal v bližini in plaho gledal, kaj se godi.

Da, milost," odgovori kmet. "A kje si dobil tega konja?"

"Turški je, vzem sem ga bil Turčinu v zadnji vojski."

"Čemu je tebi tako plemenit konj?" vpraša Tahi, "to ni za kmetayza. A milosten sem. Na tem konju bom jahal v Kanižo. Ta je boljši nego mrkač Nikolaja, mojega svaka. Ta konj je moj, me razumeš?"

"Ali, vaša milost," odvrne žalostno bivši konjenik banovec.

"Poberi se!" zavpije Tahi.

"Hvali Boga, da si živ. Pa le tiho!"

Revni kmet pobesi oči, pogleda še enkrat lepega konjčica in odide sklonjene glave. Sedaj se približa žena z otrokom.

"Vaša milost," izpregovori med jokom.

"Daj, Gabriel, poženi še enkrat po dvorišču," zakriči Tahi, kakor da ne sliši žene.

Mladenič zdirdja kakor besen, a žena izpregovori iznova:

"Vaša milost..."

"Kaj je? Kdo si?" vpraša Tahi.

"Marušičeva sem iz Zaprešiča."

"No, in?"

"Vaši slugi so mi odvzeli vse moje borno imetje."

"Imaš pa manj skrbi," se nasmejne Tahi. "Udri, Gabriel!"

"Ali jaz sem gladna, gola in bosa in vse je bilo moje."

"Tvoje? Kaj je tvoje! Nič ni tvoje! A, sedaj vem. Terjaj pitanega vola od gospe Uršule."

V tem trenutku pridirja Gabriel proti mestu, kjer je stala žena, in kmalu bi bil podrl ženo z otrokom, a nenadoma priskoči Gubec ter prime konja za ude, žena pa odide jokaje. Konj se ustavi, stari Tahi osupne in pogleda kmeta.

"Kdo si ti?" vpraša Tahi.

"Matija Gubec," odgovori kmet mirno, a srčno.

Gospodar upre svoj pogled v Gubca.

"Gubec? Gubec?" vpraša. "A, res! Iz Gornje Stubice si, kaj ne?"

"Sem, vaša milost!"

"Oni krivi prerok, oni kmečki bog," pripomni porogljivo gospodar, "moj tlačan."

"Tlačan gospode stubiške," odvrne Gubec mirno.

"Česa prosiš, redki gost, kakšne milosti?" vpraša Tahi, "ohol si, kakor čujem, nisem te še videl."

"Nisem prišel, da vas prosim milosti," odgovori kmet, "ampak pravice."

"Kmet in pravica?" se začudi Tahi.

"Da, milost, shčal sem, da vaša milost vpišuje naše mladeniče v konjenike."

"Da, in kaj potem?"

"Slišal sem, da je vpisan tudi Andrej Mogajič iz Stubice, sin moje sestre."

"Ah, da! Mogajič! Da, vpisan je!" se spomni Tahi.

"A Jurij je svoboden kmet," reče Gubec, "on je dolžan iti samo na bansko vojsko, pa sedaj se ženi."

"Kaj briga to mene?"

"Njegov ujec sem, namestnik očeta in matere! Brigati se moram torej zanj in prišel sem, da spomnim vašo gnado."

"Kaj svobodnjak!" zamahne Tahi, "to me nič ne briga. Z menoj pojde na vojsko. Ne sme se ženiti. Sedaj veš. Mora z menoj. Ničvrednež je, nadloga pri hiši."

"Svoboden človek je," odvrne

"HE SAYS HE WANTS TO TRADE THEM FOR A WAR BOND."

Gubec mirno, "ne more na vojsko, ker se ženi."

"Ferenc!" zakriči z okna gospa Helena, ti vse to mirno poslušaj?"

"Nikakor ne!" plane Tahi in zavijti bič, "nikdar, kmečki pes!" in zamahne na Gubca.

"Stojte gospod," odvrne mirno kmet in pogleda ostro Taha, dvignivši roko. "Nobeden me še ni udaril, kakor turška sablja v kraljevi službi."

Gospodarju susedskemu omahne roka. Zamiži, nato pa ošine z očesom kmeta.

Ta pa reče:

"Povejte mi, milostljivi gospod, kaj nameravate z Jurijem?"

"To boš kmalu videl, pes, a med tem ti velim, brzđaj svoj jezik in ne hodi iz hiše, ker drugače te dam vpreči ravno na nedeljo pred stubiško cerkvijo v jarem," zavpije Tahi in odide z naglimi koraki proti utrjenemu gradu. A kmet stisne zobe, stisne pesti, pogleda proti visokemu gradu in reče:

"Tudi ti boš kmalu videl, ubijalec!" nato pa odide brzo navzdol po bregu v vas.

VII.

Visoko je plaval mesec nad Erdovcem in listje, stoječ nepremično, se je lesketalo v mesečini kakor srebro; vladala je grobna tišina, v oknih v vasi je bilo že povsodi temno, samo v e-

ni hiši je gorela še luč. Za ograjo te hiše je stala Jana, a pred njo mladi Jurij Mogajič. Deklica se je naslanjala z lehtmi na ograjo, a lice je imela obrnjeno proti mesecu. Temne oči so ji čudovito plamtele v nebo, a na obrazu ji je igral nasme, kakor da sanja o raj. Jurij se je naslonil na kol in gledal mladenko, pa se je ni mogel nagledati.

"Jana," reče mladenič z mehkim glasom, "ti je-li prav, da je tako prišlo?"

(Dalje prihodnjic)

VOLITE ZA Harry H. KRAUS
za DRŽAVNEGA POSLANCA
Demokratski tiket
PRIMARNE VOLITVE
9. maja, 1944

Za delavce
VAJENCI IN IZKUŠENI
LATHE DELAVCI
TURRET LATHE OPERATORJI
ROLL GRINDERS
MILLING MACHINE OPERATORJI
DELAVCI ZA CAFETERIJO
TEŽAKI IN POMOČNIKI
Visoka plača ob začetku
Dela se 55 ur tedensko, plača se za 62½ ur
Bonus za nočno delo

The Yoder Co.
W. 55th and Walworth
2 cesti od Lorain in W. 53 St.

Za delavce
C G B DOM
najboljših delavskih pogojev v
Clevelandu
nujno potrebuje
moške in ženske
Plača od ure med najvišjimi
48 do 60 ur

Različna dela. Ako niste izučeni, vas bomo mi trenirali
Za vašo udobnost imamo tri posredovalnice za delo, zglasite se v najbližji PROSTOR
1368 West 3rd Street severno od Superior, blizu Square
880 East 72nd Street severno od St. Clair Ave.
17000 St. Clair Ave. glavna tovarna

CLEVELAND GRAPHITE BRONZE CO.

MOŠKE IN ŽENSKE
se potrebuje za
splošna tovarniška dela
6 dni v tednu
48 ur dela na teden
Plača za ZACETEK
Moški 77½c na uro
Ženske 62½c na uro
Morate imeti izkazilo državljanstva.
Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.
Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

Mali oglasi
Okenski zastori in beneški zastori, palice za zavese in drapes. Trakovi in vrvice za beneške zastore.
State Window Shade Co.
1248 E. 79 St. HE. 2149

National Heating Co.
Postrežba širom mesta
FAirmount 6516

Za delavce
Strojni operatorji
MOSKI IN ŽENSKE
Strojni delavci
Plača od ure in bonus
Truckers
Zunanji delavci
Material Handlers
Visoka plača od ure

The Cleveland Tractor Co.
19300 Euclid Ave.

Stalna zaposlitev
za
BODY ASSEMBLERS
TEŽAKE
STAVBINSKE DELAVCE
STROJNE OPERATORJE
MEHANIKE
VAJENCE
40 ur rednega dela tedensko; čas in pol za nadurno delo.

American Coach & Body Co.
9503 Woodland Ave. GA. 3160

CAFETERIA POMOČ ŽENSKE
Pomivalke posode 7.30 zj. do 4. pop.
Pomivača loncev 6. zv.—1.30 zj.
TEDENSKA PLAČA
DEKLE ZA SPLOŠNO CAFETERIJSKO DELO
6.30 zv. do 9.30 zv.
75c na uro
Zglasite se pri

The Osborn Mfg. Co.
5401 Hamilton Ave.

OSKRBNICE
Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden
DOWNTOWN:
750 Huron Rd. ali
700 Prospect Ave.
PLAČA \$31.20 NA TEDEN
Delni čas:
Tri ure dnevno, 6 dni na teden
PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne priglasite
EMPLOYMENT OFFICE
ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno razen ob nedeljah
Izkazilo državljanstva se zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
700 Prospect Ave. Soba 901

Mali oglasi

ZENSKE—prihranite si boste denar na obleki pri
THE CHARMET DRESS SHOP
10412 Union Ave.
Imamo prvovrstno opravilo: mere 9 do 46, po cenah, ki bodo vas zadovoljile, 9.30 do 7. Priliko do povračila ima vsaka kupovalka.

PRIHRANITE SI DENAR!
Roofing — Siding — Popravila
Vse delo jamčeno
Brezplačni proračun — Lahka odplačila
Central Construction Co.
7817 Carnegie Ave. EN. 8383

Mali oglasi
ČE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vaše stireho popraviti, se obrnite do naša. Vrsto velika in majhna dela na trgovskih poslopih in domovih. Brezplačni proračun.
Universal Roofing Service
1106 St. Clair Ave. CH. 8376—8377
Ob večerih: ME. 4767

DRY CLEANING & TAILORING
Sčistimo in zlikamo ter popravimo obleko
Dobro delo in točna postrežba
6301 ST. CLAIR AVE.

Stanovanje
4 sob s kopalnico se išče za družino s 3 odraslimi osebami. Najraje med E. 61 St. in E. 71 St. Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

Dober nakup
Izvrstna hiša s 8 sobami, za eno družino; garaža, lota 40x130, na 545 E. 102 St. Cena \$5600. Pokličite Sarah Jackson, Mulberry 1310.

Prodaja se
OPREMO ZA BRIVNICO
3 stoli, ogledala, itd. Kdor želi, naj se zgleda na 1196 Norwood Rd., tekem dneva ali zvečer.

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

POPRAVLJAMO URE
DELO JAMČENO
Popravimo tudi očala in zlatnino
Prodajalci Bulova, Gruen, Longines, Elgin, Hamilton ur in diamantov
MAER JEWELRY CO.
8952 BROADWAY

THE DELL BRAMLEY FLORAL SHOPPE
1264 EAST 71st STREET
nasproti St. Francis cerkve
Cvetlice in venci za vse slučaje
Mrs. F. A. Bramley, poslovodkinja

ALAN'S BEAUTY SALON
187th vogal St. Clair in Nottingham Rd.
Kompetno Permanent Waving in lepotilno delo.
KENmore 5310

Prinesite vašo novo ali staro sliko, da jo povečamo in vam napravimo duplikate po zmernih cenah.
Gorek's Photo Service
13315 Union Ave. LOngacre 6192

THE VOGT ELECTRIC DISTRIBUTING CO.
8830 Euclid Ave. SWeethriar 1434
Popravljamo vsakovrstne avtne in hišne radio aparate — posebnost naša "phono-combination."

KVALIFICIRANI V PROFESIJI
Naše podjetje je majhna organizacija. Nam najboljše ugaja tako, ker moremo posvetiti vsakemu in slehernemu slučaju našo osebnost, pozornost in nadzorstvo. To tudi pomeni, da je sleherni član našega štaba kvalificiran svoje profesije in zmožen vršiti njemu dodeljeno delo.
Naše največje zadovoljstvo je v tem, ko se zavemo, da smo storili vse kar najboljše, ter da smo vsaj v majhni meri pomagali lajšati gorje prizadetim.

August F. Svetek
POGREBNI ZAVOD
478 E. 152 St. IVanhoe 2018
CLEVELAND, OHIO

WINNER OF
5
ACADEMY AWARDS
including "Best Actress of the Year" to JENNIFER JONES

20 CENTURY-FOX presents
Franz Werfel's unforgettable story
THE SONG OF BERNADETTE
with JENNIFER JONES · WILLIAM EYTHE · CHARLES BICKFORD
· VINCENT PRICE · LEE J. COBB · GLADYS COOPER
Directed by HENRY KING · Produced by WILLIAM PERLBERG
Screen Play by George Seaton

IMENITNA...
se kaže v vseh
3 GLEDIŠČIH!

CENE V VSEH 3 GLEDIŠČIH
Pop. - 76c } vključivši davek
Zv. - \$1.10 }
OTROCI
Pop. — 40c } vključivši davek
Zv. — 55c }

"To sliko se ne bo kazalo po običajni ceni vstopnic pred 1945 letom."

PRICNE SE V SREDO ZVEČER 26. APRILA OB 12. OPOLDNE S POLNOČNO PREDSTAVO ZA VOJNE DELAVCE
WARNER BROS. HIPPODROME

Prične četrtek 27. aprila
RKO — KEITH'S E. 105th
Euclid Ave. in E. 105th St.

Prične četrtek 27. aprila
WARNER BROS. VARIETY
W. 118 in Lorain
Vsak dan od 1. pop. Vrata odprta 12:45.